

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4220/2018
06.11.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Бранка Станића, чланова већа, у парници тужиоца АА из села ... .., код ..., чији је пуномоћник Владимир Маринков, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2087/17 од 26.04.2017. године, у седници одржаној 06.11.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2087/17 од 26.04.2017. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 545/15 од 01.12.2016. године, ставом првим изреке, дозвољено је преиначење тужбе које је тужилац учинио на рочишту 23.09.2015. године којим је уз постојећи тужбени захтев истекао и захтев за накнаду нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе у износу од 100.000,00 динара. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да му накнади нематеријалну штету због неоснованог лишења слободе у износу од 100.000,00 динара. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражио да се обавезе тужена да му накнади нематеријалну штету због умањења опште животне активности у износу од 115.000.000,00 динара са припадајућом законском затезном каматом на тај износ од дана доношења одлуке Уставног суда од 27.07.2012. године као и износ од 600.000,00 динара на име нематеријалне штете због претрпљеног страха јаког интензитета са припадајућом законском затезном каматом на тај износ од 27.07.2012. до 01.12.2016. године. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац да туженој на име трошкова парничног поступка исплати 45.000,00 динара. Ставом петим изреке тужилац је ослобођен плаћања судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 2087/17 од 26.04.2017. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда у ставу другом, трећем и четвртм изреке.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену тужилац је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, против тужиоца је вођен кривични поступак који је правноснажно окончан пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 1796/13 од 25.09.2013. године којим је тужилац ослобођен од оптужбе да је извршио кривично дело злоупотреба овлашћења у привреди из члана 238. став 1. тачка 2. КЗ. Пошто је тужилац био недоступан државним органима због честе промене адресе у земљи и иностранству коју није пријављивао, одређен му је притвор и против њега расписана потерница. Лишен је слободе и у притвору је провео седам месеци у периоду од 04.08.2006. до 06.03.2007. године. Због дугог трајања кривичног поступка тужилац је поднео Уставном суду уставну жалбу која је одлуком Уж 2433/09 од 27.07.2012. године усвојена и утврђено да је повређено право подносиоца уставне жалбе на суђење у разумном року. У уставној жалби тужилац није истакао захтев за накнаду нематеријалне штете. Решењем од 06.03.2007. године укинут је притвор и тужилац је упућен у Казнено-поправни завод Ниш на издржавање казне затвора по правноснажној пресуди Окружног суда у Новом Саду К 615/14 од 10.02.2005. године којим је осуђен на казну затвора у трајању од четири године и три месеца. Прва психијатријска хоспитализација и прво психијатријско лечење тужиоца било је у Специјалној затворској болници од 28.12.2007. до 14.04.2008. године у време када је био на издржавању казне у Нишу. Друга хоспитализација тужиоца у Специјалној затворској болници била је од 02.10.2009. до 05.11.2009. године у време када је већ две године и седам месеци био на издржавању затворске казне у КПЗ Ниш. Код тужиоца је тада дијагностификован параноидни поремећај личности и акутна психотична параноидна реакција након чега је била хоспитализација у новембру 2011. године док је био на слободи и у фебруару 2014. године када је испољио маничну психотичну епизоду. Према налазу и мишљењу судског вештака неуропсихијатра код тужиоца је основно психијатријско обољење афективни униполарни поремећај. Узрочник обољења је ендогена компонента. Егзогени фактори могу само евентуално да допринесу погоршању поремећаја с тим што је значајан егзогени фактор код тужиоца био пре свега издржавање казне затвора од четири године и три месеца на коју је правноснажно осуђен. Значај притвора је у том смислу много мањи и његов допринос дестабилизацији се према налазу и мишљењу судског вештака цени кроз удео 10% у њеном настанку. Током боравка у притвору (седам месеци) тужилац је трпео страхове ближе описане у налазу.

Код овако утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови применили материјално право када су одбили тужбени захтев тужилаца.

Према члану 584. став 1. Законика о кривичном поступку, неосновано лишеним слободе се сматра лице које је било лишено слободе, а поступак је правноснажно окончан одбијајућом или ослобађајућом пресудом. Ставом 2. исте одредбе прописано

је да накнада штете не припада лицу које је својим недозвољеним поступцима проузроковало лишење слободе.

Имајући у виду да је у поступку пред нижестепеним судовима утврђено да је тужилац скривио лишење слободе јер је у дужем временском периоду био недоступан државним органима због чега је против њега расписана потерница и одређен притвор, тужилац не може основано потраживати ову накнаду штете. На одлуку о продужењу притвора утицале су околности што се тужилац скривао путујући из места у место, боравио у ... и ... код пријатеља и по хотелима на различитим адресама, без пријављивања промене места боравка, због чега је и после лишења слободе постојала опасност од бекства.

Правилно је одбијен и захтев тужиоца за накнаду нематеријалне штете због умањења животне активности са припадајућом каматом од дана доношења одлуке Уставног суда којом је утврђена повреда права на суђење у разумном року због дугог трајања кривичног поступка. Наиме, у поступку пред нижестепеним судовима на основу налаза и мишљења судског вештака је утврђено да не постоји узрочно-последична веза између трајања кривичног поступка и болести тужиоца, па то не може представљати основ за овај вид нематеријалне штете.

Правилно је одбијен и захтев тужиоца за накнаду штете на име претрпљеног страха јаког интензитета због неизвесности кривичног поступка од чијег исхода директно зависила даља судбина тужиоца и његове породице. По правилном закључку нижестепених судова, страх који је тужилац трпео због притварања и издржавања казне затвора на коју је осуђен, а које притварање је сам својим противправним понашањем скривио, не може створити одговорност на страни тужене за ову врсту накнаде у смислу члана 172. ЗОО.

На основу члана 414. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа
судија
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић